

Miðvikan

Effersøe-ættin:

Tá ið føroyingar fingur eitt eyka umboð í Ríkisdagin

Við løgtingsvalið í 1932 fór Oliver Effersøe burtur úr føroyskum politikki. Bert eitt ár seinni doyði hann sum umboð fyri Venstre í landstinginum. Tá varð hann heiðraður um alt kongaríkið

6. partur

Sambandsflokkurin reinan meiriluta

Í seinasta parti varð greitt frá, tá ið Kristian Djurhuus varð uppstillaður til løgtingsvalið fyri Oliver Effersøe, sum helst varð kroystur at leggja frá sær. Tað er grund til at halda, at tað hevur neyvan dámt Oliver Effersøe, at Kristian Djurhuus gjørdist hansara eftirmaður. Honum dámdi tað nevnliga stak illa, at Kristian gjørdist hansara eftirmaður sum sýslumaður í 1920. Hetta merkti eisini viðurskiftini teirra millum, sum tað er lýst í endurminningunum hjá Kristiani.

Afturat hesum kom at Effersøe var ikki tann, sum dugdi at savna sær atkvøður. Hann hevði avgjørt ikki fólkatækki. Hetta gav at byta í 1918, tá ið hann var nýggjur formaður í Sambandsflokkinum. Onkuntíð fekk Sambandsflokkurin allar teir umdømisvaldu tingmenninar í Suðuroy. Í 1918 fingur teir bert ein, meðan sjálvstýrisflokkurin fekk trýggjar. Hetta tryggjaði Sjálvstýrisflokkinum reinan meiriluta á tingi, bert fáar dagar eftir at flokkurin á fólkatingsvalinum hevði mist sítt umboð, Edvard Mitens, til Sambandsflokkinn.

Sambandsflokkurin hevði eisini havt eitt vánaligt val í 1928. Frá at fáa 13 av 23 tinglimum í 1924, og harvið greiðan meiriluta, fóru teir nú niður á 10 av 23.

Oliver ikki afturvaldur í landstingið men kom kortini inn

Hetta gjørdi eisini tað, at Oliver Effersøe ikki varð valdur í Landstingið aftur í 1928. Tá valdi tingmeirlutin Jóannes Patursson.

Men kortini kom Oliver aftur í landstingið í 1929. Hetta hendi á tann hátt, at tá ið hann ikki varð valdur av føroyingum í landstingið, gjørdist hann varamaður hjá danska vinstraflokkinum. Tá ið ein av teirra gomlu limum í landstinginum doyði, tók Oliver við sum danskur landstingsmaður. Nú vóru tískil trýggir føroyingar í ríkisdegnum. Andrass Samuelsen var nevnliga tá í fólkatininginum.

Dimmalætting hevði tá eina grein, har teir heittu á Jóannes Patursson um at samstarva við tann meira roynda Effersøe í landstinginum.

Oliver Effersøe var eisini blivin sjúkligur. Hann møtti als ikki á tingi seinastu tvey árinu og hevði varamann fyri seg. Umframt hetta

Oliver Effersøe á yngri árum

búði hann tá í Danmark, so tað vóru góðar grundir hjá Sambandsflokkinum fyri at fáa eitt nýtt og yngri valevni í Suðuroy.

Løgtingsvalið í 1932 gjørdist eisini ein sigur fyri Sambandsflokkinn. Teir fingur 11 av 21 tinglimum og harvið aftur meirilutan.

Oliver Effersøe doyir

Longu tann 20. mars 1933 doyir Oliver Effersøe 12 dagar undan hansara 70 ára føðingardegi. Heilsan var farin at svíkja eini tvey ár frammanundan, men hann var komin hampiliga væl fyri seg aftur. Nú hevði hann fingið lungnabruna og hetta gjørdist hansara deyði.

Tað er ikki so lægið, at Dimmalætting er full av lovorðum um Oliver og hansara virki. Blaðið skrivur m.a., at “med Landstingsmand Effersøe er en af de største og mest fremragende Personligheder i vort Samfund gaaet bort.”

Umframt kann Dimmalætting endurgeva ein hóp av eftirmælum, sum Oliver fekk í donskum bløðum og frá donskum politikarum eisini frá Stauning forsætismálaráðharra, sum segði seg hava “en betydelig

Sympati for den noble Mand. Efterhaanden fik man et indtryk af Stejlhed hos ham, men det hængte sikkert sammen med hans færøske Natur.”

Formaðurin í Landstinginum Jørgen Jensen Klejs segði m.a. um Oliver:

“Effersøes Virksomhed i det Offentliges Tjeneste var præget af overordentlig Samvittighedsfuldhed, og hans Gerning saavel i Landstinget saavel i Folketinget, hvor han fik Sæde i 1906, og hvis Viceformand han var i flere Samlinger, som senere her i Tinget, bar vidne om, at Færøernes Interesser blev varetaget med Indsigt og Kyndighed paa en Maade, som Øerne kunde være tjent med.”

Rytter gevur sjálvsagt eisini Oliver eitt gott ummæli. Hann hevði jú verið amtmaður í Føroyum, og tá drógu teir eina línu í stríðnum móti sjálvstýrismonnum.

Tað sum annars kemur fram í minningarorðunum er tað, sum fyrst og fremst eyðkendi Effersøe, nevnliga hansara arbeiði fyri “samhørighed” við Danmark. Har var eingin slingur í valsinum! Hann

var roknaður at vera “en god dansk mand”, samstundis sum hann var “en god færing.”

Christmas Møller, konservativi leiðarin, segði, at “der var noget fint og fornemt og tilbageholdende over hele Effersøes Personlighed, som bevirkede, at han ... aldrig nogensinde for Befolkningen kom til at staa paa en mere fremtrædende Plads.” Møller tekur annars til hvussu gott umboð Oliver hevði verið fyri Føroyar.

Arbeiddi væl fyri Føroyar

Samb. Andrass Samuelsen hevði Effersøe dugað væl at arbeiða fyri Føroyar. Eitt dømi var, at hann í 1913 fekk gjøgnumført eina havnarlóg, og eftir henni vóru nógvar havnir bygdar í Føroyum.

Oliver fekk eisini æruna fyri sum fólkatingsmaður, at lógin um bann fyri friari sølu av rúsdrekka varð sett í verk í Føroyum.

Tað vóru fleiri minningarorð í donskum bløðum sum Dagens Nyheder, Berlingske Tidende, Roskilde Dagblad og Viborg Stifts Folkeblad.

Landstingslimurin J.V. Christensen skrivaði í Ringsted Folketidende, at Effersøe “led ofte under et tungt Sind, og det kunde gøre, at han virkede mere afvisende end han i virkeligheden var. Kom man ham paa nærmere Hold mærkede man hans varme Hjerte – først og fremst over for de Øer, som havde al Hans Kærlighed.

Stórsligin jarðarferð

Oliver varð jarðaður frá Ordrup Kirke norðanfyri Keypmannahavn, har hann búði. Nógvir av spíssunum í donskum politikki fylgdu honum.

Prósturin Munck segði umframt at umrøða hansara almenna virki, at “Effersøe var en stærkt indadvendt Mand, for hvem Hjemmet og hans Kære betød saa overordentligt meget. Det levede han i, og der hentede han sin Kraft og Glæde. Men det var ogsaa der han hentede sin store Sorg ved hans elskede lille Drengs Død for 11 Aar siden.”

Millum berararnar vóru Svenning Rytter og Andrass Samuelsen.

Oliver Effersøe varð jarðaður úr Ordrup Kirke fylgdur av oddamonnum í danska samfelagnum